Ціна примірника 25 сотиків.

Należytość pocztowa opłacona ryczałtem

Народня Справа

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно . . . . 1 зол.
Чвертьрічно . 3 зол.
Піврічно . . . 6 зол.
Річно . . . . 12 зол.
ЗА ГРАНИЦЕЮ.
Річно — 2 до ляри.
Гроші в краю посилати переказами, або чеками „Народної Справи“ — з заграниці порученими листами. За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посилати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 35 (100) Львів, неділя 24. серпня 1930. Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові конта: 408.687 і 154.130 — — Телефон 57—90

Згоріли стирти

З суботи на неділю згоріли три стирти жита — вартости 12 тисяч золотих — на фільварку Любомірского коло Городенки. Польські ґазети пишуть, що хтось підпалив.

—о—

Великий касовий влом у Косові

В ночі з суботи на неділю вломилися якісь невідомі люди до комунальної каси в Косові, забрали 17 тисяч золотих і втікли.

—о—

Канада замкнена

Канадійський уряд замкнув дальший вїзд еміґрантів з Европи, бо в Канаді безробіття. Можуть їхати до Канади лише ті, що їдуть до близьких свояків, або що зможуть зараз купити собі фарму.

—о—

Побили геройських Афридів.

Англійські війська й літаки розбили гіндуських повстанців Афридів, що цілий тиждень облягали місто Пешавар. Повстанці відступили в гори.

—о—

Страшна повінь в Китаю

В Китаю вилили великі ріки й затопили цілі повіти. Згинуло три тисячі люда. Селяни сидять на деревах і на дахах домів та гинуть з голоду, бо годі до них дістатися.

—о—

Перси налякалися турків

Перси настрашилися війни з Туреччиною і побили Курдів, що втікали з Туреччини під опіку Персії. Турки з того задоволені. Війни мабуть тому не буде, а бідні Курди будуть далі терпіти в неволі і орґанізуватися до нового повстання.

Хтось відтяв Львів від світа.

В ночі з суботи на неділю (з 16. на 17. серпня) около півночі перервав хтось нагло всі телефони, телеграфи й залізничі сиґнали довкола Львова у віддалі 3 кільометри від головного двірця, — так що ні місто ні двірець не могли порозумітися з найближчими стаціями. Зараз заалярмували поліцію і залізничих майстрів. Вони виїхали з двірця на всі сторони й переконалися, що найбільше проводів перетято на лінії Львів—Станиславів (20 проводів), на лінії Львів—Перемишль і Львів—Стрий. На лінії Львів—Перемишль перервали дроти в білогорському лісі. Пізнати, що дроти перетинав хтось спеціяльними ножицями в фаховий спосіб. До 10-ої години рано Львів не міг порозумітися зі світом, а поїзди, що в тих годинах приходили до Львова, прибували без сиґналів і тільки щасливому випадкови завдячують, що обійшлося без нещастя.

Поліція почала зараз слідство і — як пишуть польські ґазети — перевела богато ревізій і арештовань серед української молодіжи і комуністів довкруги Львова, бо підозрівають, що це зробили члени „Української Військової Орґанізації“ або комуністи. Пишуть, що мабуть та перерва дротів була обчислена на щось більше. Перерву направлено около 3-ої год. над раном. Слідство тримають в тайні.

Найвищий Суд не карає за свято І. листопада

В Довжанці пов. Тернопіль улаштували свідомі люди 1. листопада 1929 року величаве свято в честь Поляглих українських Стрільців, а 3. листопада вшанували могилу стрільця на цвинтарі, де посвятили хрест і зложили вінець з кільчастого дроту. Поліція зробила донос на пароха о. Гірку і 12 хлопців та 4 дівчата, що вони тим святом демонстрували проти Польщі. Старовство в Тернополі покарало їх — одних гривною 200 зол., а других 14-дневним арештом. Засуджені відкликалися до Окружного Суду в Тернополі і суд засудив пароха на 200 зол. або 10 днів, а Евст. Рудакевича і Т. Білоуса на 2 дні або 10 золотих. Пароха за те, що відправляв панахиду при катафальку прикрашенім збросю, а двох селян за те, що тримали при катафальку в церкви почесну варту в мундурах. Инших суд *увільнив від вини і кари*. Але і ці три засуджені зарекурсували до Найвищого Суду в Варшаві (боронив д-р Ладика). Найвищий Суд на розправі 7. серпня 1930 р. *ухилив засуд тернопільського суду і всіх трьох звільнив від вини і кари*.

Таким чином — як показує вирок Найвищого Суду — у вшануванню своїх Героїв святом 1. листопада нема нічого каригідного.

Завзиваємо наших передплатників з тих сіл, які до цего часу не мають у себе вибраних мужів довіря, щоби в як найкоротшому часі перевели вибір, бо самі на тім стратять. Календар „Золотий Колос“ на рік 1931 будемо, як і в минулому році, висилати на руки Мужів довіря. В якім селі нема Мужа довіря, там передплатникам того села буде трудно набути наш календар. До всіх місцевостей, де нема Мужів довіря, висилаємо на руки одного з передплатників заяви вибору Мужів довіря. Тому переводіть зараз вибір! Звертаємо увагу, що такого змістовного, корисного і дешевого календаря, як „Золотий Колос“ — другого не найдете. Не забувайте також, що запомоги за упавшу худобину також висилаємо тільки на руки мужа довіря, отже де нема мужа довіря, а трапиться передплатникови випадок, там отримання запомоги буде утруднене.

Вибирайте Мужів Довіря

Югославія дістала в Америці позичку

Американські банки признали Югославії 250 міліонів долярів позички. Це дуже зворушило польських політиків, бо вони вже стараються від давна, дістати в Америці позичку, але Америка не годиться, хоча про це старався навіть той американський Девей, що радив польським банкам, як „ґаздувати“ — а тепер і сам забирається до Америки. А треба знати, що Югославія менша від Польщі територією і числом населення.

—о—

Впали сніги

В Альпах — в Австрії і в Франції недалеко Парижа впали минулої суботи сніги. В цілій Европі нагло постуденіло.

—о—

Польські селяни не хотять комасації.

В селі Вержбіца коло Радомя почали 12. серпня комасацію ґрунтів, яка скінчилася бійкою селян з поліцією. Коли землемір почав поміри, вийшло все село на поле й почало його бити. Другого дня прийшла з Радомя поліція, щоби стерегти ґеометра перед напасниками. Тоді знову вийшло з села около 400 люда й почали кидати в поліцію камінням. Поліція кинула між людий три бомби, що виклюкали сльози. Але люди не вступилися, а одна жінка вхопила одну бомбу з землі й відкинула назад між поліцію. Тоді поліція почала розганяти людий прикладами крісів, але селяни поклалися на землі й лапали поліцаїв за ноги, а ті падали. Нарешті вдалося поліції розігнати товпу і землемір під охороною почав робити дальші поміри. 16 люда арештували. Два поліціянти ранені каменем.

Працюймо для себе!

Щасливий той народ, котрий має много богатих людий. Бо де є богачі, там панує добробут. От в Америці навіть деякі робітники автами їздять. Тому так кождого тягне до тої Америки. Лиш в тім біда, що тепер уже там тяжко дістатися. На те буде одна рада: робити так, щоби всі ми були богаті. Зробити собі своїх богачів.

В нашім краю є троха богатих людий, але на жаль се чужинці, а переважно Жиди. А з них маємо тільки потіхи, що недокровні люди з пявок.

От наприклад: Ходимо ми до якогось чужинця по товар, попираємо його, і здається нам, що він нас любить, бо часом усміхається. А поправді він усміхається до тих гроший, котрі сиплемо йому в кишеню. А про се можна переконатися, коли попросити його о жертву на «Рідну Школу» чи на Церков. То він з здивованням скаже: Що мене обходять ваші школи і Церкви? Ми маємо свої.

Так. Они мають своє, а ми маємо своє. Минувся той час, коли з браку своєї торговлі мусіли ми в Жидів і в инших чужинців купувати А тепер вже Богу дякувати маємо свою торговлю і инші інституції, котрі повинні ми попирати. Однак є ще у нас такі люди, котрі говорять, що се їх нічо не обходить. За свої гроші їм вільно купувати в кого хочуть. В инших народів так нема. Як там знайдеся такий, котрий воліє піти до Жида, ніж до свого, то за таким людиска показують і слідять за ним, доки не напишуть йому на плечах: Свиня!

Неодин свідомий чоловік ломить собі над тим голову, що за причина сему, що так люди блудять; роблять те, що хочуть, а не те, що повинні робити.

Тут є дві причини. Перша: се несвідомість в наших людий, котрі не здають собі з сего справи, кілько вони шкоди приносять собі і народови, попираючи чужих. Друга причина сему се хитрість чужинців. Жид підлещується нашому чоловікови, як може.

От наприклад:

Прийшла жінка до склепу і питає: «Дасте мені муки без грошей?» А жид каже: «Не питайте, лише беріть, що вам треба, я вас за гроші не питаю. І тепер втішена жінка вийшовши зі склепу, хвалиться людям, що жид має таке довіря в неї. — І чим тут є тішитись? Таж товар на кредит можна дістати і в своїй торговлі! Така то хитрість!

Дехто думає, що ми є зо жидами так звязані ріжними інтересами, що без них не можемось обійти. Що таке думання безпідставне, се можуть ствердити ті наші громадяни, котрі цілком обходяться без жидів і инших чужинців. Се можуть ствердити і инші народи, котрі цілком не мають жидів в своїм краю. Се можуть ствердити також жидівські провідники в Польщі, котрі скаржуться перед міністрами, що Українці закладають кооперативи (якби гармати!) умисно на знищення їх торговлі. Се можуть ствердити також ще і поодинокі жидівські купці, котрі в послідних часах почали крадьком продавати товар і в суботу, тому щоби в жидівські свята наші люди не були змушені іти до своєї торговлі, і через те не відвикли від жидів вже на все, а тоді скінчилобся їх панowання.

Може дехто скаже що і між нашими людьми є богачі, котрі часом мають по кілька моргів землі. Пригляньмося сему нашому «богачеви», а се буде найлучше на торзі, як він там стоїть згорблений від праці, руки попукані, обдертий як дід, капелюх з власної соломи і т. д. А коло него пять мішків по півкорця бульб, свідчать непомильно, що він на правду богач. Бо сам їсть бульби, кілько хоче, свині кормить, діти годує три рази в день, що аж поблідли, і ще йому лишається на продаж. Чи то богач?

Ой, повинні ми трохи ховатися з такими богачами. Нам потрібно таких богатих промисловців і торговців, як Америка має. Бо лиш такі далиби зарібок тисячам наших людий, виганяючи в той спосіб нужду з нашого краю. І тоді не треба би нікому їхати до Америки.

Тому попираймо свій промисл і торговлю. А як возьмемося до сего діла всі щиро, то за якийсь час напевно збогатіємо, а чужі пявки збідніють так, що будуть змушені віддати своїх дівчат нам до служби, так як тепер наші дівчата є змушені обслугувати їх.

Тоді поправді запанує у нас добробут, а ще будемо мати і славу. Інші народи будуть про нас говорити і писати, як нині про Америку.

Ох, коби ми сего діждали, тоді доперва булиб ми гідні зватися справді розумними й свідомими людьми. Тоді здобулиби ми і свою найвищу ціль.

М. Я-ич.

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

Знову довідуємося цікаві річи про те, що рішало долю

Східної Галичини.

Бувший польський міністр, Станіслав Ґрабскі, що тому кілька літ скасував права українських шкіл а тепер виписує україножерні статті в польських (ендецьких) ґазетах, признався тепер в одній своїй статті, як він літом 1919 року не послухав міністра Падеревского і затаїв його телеґраму з Парижа, в якій Падеревскі доносив, що мусів, на домагання анґлійського голови міністрів Льойда Джорджа, згодитися, аби

армія ґенерала Галєра не була вислана проти Української Галицької Армії

в Сх. Галичині. Цю телеґраму Ґрабскі затаїв, так, що свіжа армія Галлєра опинилася на польсько-українським фронті і примусила Українську Армію — втомлену довгою боротьбою й позбавлену засобів амуніції, — до відступу. Цей обман Ґрабского поміг вирішити війну в нашу некористь; — це вже пропало, але цікаво знати, що і такими способами нищили нас такі Ґрабскі, та що Анґлія тай інші держави не спротивилися тому. Видно з того, що в політиці всякі способи добрі, добрий і обман, — а передусім сила, якою треба все поставити противника перед доконану подію, і не оглядатися на жадні приречення й обіцянки.

З України

за Збручем доходять далі чутки про «саботажі» проти більшовицько-московської влади. В Кудевилові коло Кременчуга підпалили селяни стирти збіжжа на комуністичнім фільварку. Згоріло 27 кіп збіжжа. Про подібні випадки доносять і з інших околиць України.

В Харкові арештували українського митрополита Пімена й вивезли з України.

В Московщині

також не вгаває невдоволення більшовицьким урядом. В 18. полку артилерії в Москві викрито заговір проти теперішнього диктатора Сталіна. Богато офіцерів і вояків арештовано. Московські селяни також не радо дають податки. 18 сільських громад самарського округу не дали цегорічного податку, але відповіли, що всі так збідніли, що нема між ними «кулаків» (богачів) ані бідних, — всі стали жебраками.

Командант червоної армії, Бліхер, сказав недавно на одній параді, що більшовики мусять все бути готові до війни. Більшовицькі держави — сказав Бліхер — не можуть довго істнувати поруч инших — небільшовицьких — мусять упасти або більшовики або сусідні

Читання з історії України

(ч. 80)

Як Хмельницький примусив Поляків вибрати королем Яна Казимира.

(Листопад 1648).

Коли Богдан Хмельницький підходив під Замостє, вислав до Варшави своїх послів, а ті переказали соймови, що Хмельницький бажає собі, аби поляки вибрали на короля Яна Казимира, бо лише його буде гетьман слухати.

Гетьман передав лист до сойму, а в листі писав те, що й передше нераз говорив: Що всему винні польські магнати: Потоцкий і Вишневецкий тай деякі менші «королenята», які з козаків і з українського народу захотіли зробити собі тяглу худобу і рабів. Я — писав Хмельницький — хотів покарати тих панів, а найпаче Ярему Вишневецкого, що наших людий на палі саджав і всякими муками мучив.

Сей лист і очевидна сила, з якою гетьман України наступав на поляків, примусили сойм до послуху і дня 17. листопада вибрали поляки королем Яна Казимира, того котрого хотів Хмельницький, хотяй більшість польських панів хотіла вибрати королем його брата, Карла.

— «У панів, що зібралися в Варшаві, були заячі вуха» — пише про тих панів тогочасний літописець.— «Такий страх опанував ними, що як почують тріск сухого дерева, то готові з нестяму бігти до Ґданьска і крізь сон тоді неодин кричав: Хмельницький іде!...»

Вістка про вибір Яна Казимира королем задовилила Хмельницького, він побачив, що польські пани його бояться. Заразже гетьман вислав до Замостя свого посла, щоби втворили брами міста, бо тепер вони приятелі. Але замостянські пани не дуже вірили Хмельницькому, тому комендант міста тільки написав чемного листа і прислав Богданови чотири бочки доброго вина. А в листі писав, що новий король небаром сам прибуде до Замостя й розсудить, хто завинив кровопролиття.

19. листопада прибув у козацький табор післанець від нового короля й переказав Хмельницькому, що король просить його відступити собі на Україну й там дожидати королівських комісарів на переговори.

Гетьман зараз сказав, що послухає короля й відступить. Так дуже вірив тоді наш гетьман в доброзичливість польського короля,— не знав, як через те ошукається і пошкодить собі й Україні через довіря до ворога.

— Ну, добре, що вибрали Яна королем, — говорив Хмельницький — Він нас добре розсудить і вкоротить права магнатів.

А дня 24. листопада козацьке військо випалило з гармат на прощання й відступило від Замостя на схід.

Поляки в Замостю не вірили свойому щастю і дякували Богу, що вратував їх від заглади.

Правду сказати — ї самі козаки дивувалися Хмельницькому, що він так легко дарував ратунок Львовови, а потім Замостю, тай татари не могли з дива вийти.

Всі знали, що у гетьмана тепер була така сила, що він легко міг дійти до Варшави і спльондрувати цілу Польщу — а не робить цего!

Та Хмельницький думав инакше. Він знав, що Польщу взяти йому легко, — але й знав те, що проти цего виступилаби зараз Москва тай инші сусіди, і все моглоби пропасти. А молода українська держава не малаби ще стільки сил, аби встоятися в боротьбі з усіми ворогами.

Тому гетьман думав спершу запевнити собі владу на Україні по ріку Случ або й по Збруч, а вже потім прилучити й решту українських земель. Тому й задумав ладнати з польським королем, надіючися, що король накаже магнатам сидіти вже тихо й не схоче відбирати гетьманови те, що здобула козацька шабля, — тимбільше, що той король не бувби королем, якби того не схотів був Хмельницький. Дехто підозрівав, що Хмельницький мав з Яном Казимиром якусь тайну умову і що Ян згодився потайки, що як за допомогою Хмельницького стане польським королем, то дасть Україні волю, а польських панів утихомирить, та про таку умову історикам нічого невідомо, — а коли така умова й була, то король її потім зломив і не дотримав, — як далі побачимо.

Вертаючи на Україну, Хмельницький стрінувся на Волині з королівськими послами.

Ті передали йому листа від короля, а в тім листі король обіцював гетьманови гори й долини. Це втішило Хмельницького і він у довірю відступав далі мирно на Україну.

(Далі буде).

держави. З того треба думати, що війна є неминуча.

Московський уряд переговорює з Японією, аби продати їй півострів Камчатку. Цей півостров не оплачується большовикам, тому вже перед кількома роками хотіли його продати Америці, а що Америка не хоче купити, то тепер говорять з Японією.

В Китаю

далі кровава боротьба народнього уряду з комуністичними військами. Тепер націоналісти почали офензиву. В місті Чанґ-Ша, яке комуністи (китайські) здобули були на кілька днів, вирізали понад 6 тисяч націоналістів одного дня.

В Індіях

далі пливе кров. Племя Африди, дуже войовниче, обступили тепер велике місто Пешавар, попереривали залізничі й телєграфічні получення й намагаються здобути місто. Англійські літаки бомбардують табор Афридів, але ті неустрашимо стоять на місці і не вступаються.

Туреччина

загналася за Курдами аж до Персії і вже почала боротьбу з перськими військами. В першій битві згинуло 600 люда. Турки домагаються, аби

Персія

віддала Туреччині ту частину краю, в якій живуть Курди. Тим способом хоче дістати всіх Курдів під свою руку і здусити їх. Та мабуть Персія не згодиться на те і буде війна, а може в ній щось виграють і нещасні Курди. Говорять, що в тім є рука Англії. Англія хоче ослабити Туреччину і тому помогла Курдам узброїтися до повстання.

Польща

має знову справу **з Німеччиною.** Недавно на одній німецькій урочистости в Східних Прусах німецький міністр Тревіранус (мін. окупованих земель) сказав у своїй промові так: «З глубини душі згадується про розірвані провінції, які є незагоєною раною на нашому східному крилі, а яка є немовби окаліченими легенями Німеччини. Майбутність польського сусіда, який в великій мірі завдячує свою державність німецькій жертві крови, може бути запевнена лише тоді, як Німеччина і Польща не будуть жити у вічному неспокою з причини несправедливого визначення границь. Вже в самій вірі видержання і в волі чину спочиває майбутність Німеччини. Прийде день, — в якому боротьба за право освободить Німеччину і Европу».

Ця воєвнича промова Тревірануса викликала велике обурення всіх польських ґазет а польський міністер Залєскі остро запротестував перед німецьким урядом проти таких промов, які зачіпають границі Польщі.

В Варшаві має бути небаром конференція сусідних рільничих держав. На цю конференцію запросила Польща також Литву, але Литва відповіла, що не візьме участи в тім зізді. **Литва** домагається тепер знову в Союзі Народів, аби нарешті якась комісія визначила польсько-литовські границі й полагодила всі суперечки. Це також занепокоїло польські ґазети.

В неділю 10. серпня був у Радомю **зізд польських леґіоністів.** На цей зізд приїхав був і Пілсудскі, але він лише показався і нічого не говорив, говорили лише міністр Славек і ґен. Ридз Смігли — і то не говорили про те, що уряд думає робити, тільки про те, що було і що всім знане. Між леґіоністами стався тепер роскол, — одні є за урядом, а другі проти політики «санації».

В Познані був недавно бунт вязнів через те, що з ними зле обходилися. Бунт утихомирила огнева сторожа водою.

Польські ґазети далі роблять з кождої пожежі «саботаж українські» і ць кують поліцію на українську молодьж, головно на «Луги» й «Пласт» та на гімназії. В неділю 10. серпня згоріла **в Бишові** коло Сокаля **шопа дідича Тарнавского,** 70 кіп пшениці. (Шкода виносить 36 тисяч золотих). Польські ґазети кричать, що то також підпалили «гайдамаки». В краю **арештують богато української молодіжи,** гімназистів і студентів університету та сільських хлопців, яких підозрівають в приналежности до «Укр. Військової Організації».

—o—

НОВИНКИ

Календар на тиждень.

СЕРПЕНЬ 24—30.

24. Неділя 11 по С. Евпла мч.
25. Понеділок, Фотія, Аніки
26. Второк, Максима
27. Середа, Михея прор.
28. Четвер, Успеніє Пресв. Богородиці.
29. Пятниця, Пер. нерук. Обр. Госп.
30. Субота, Мирона.

—o—

Увага: Свята в цім тижні спільні Українцям греко-католикам і православним.

—o—

Зміни місяця:

Нів 24 серпня о год. 5 рано.
Повня 8 вересня о год. 7 вечер.

—o—

Столітний календар віщує, що цей тиждень буде слотавий.

—o—

Як нарід приповідає:

Михей пророк — привіз з поля горох.

Від Успення Пресв. Богородиці й сонце засипляє.

Перша Пречиста жита засіває, а друга їй помагає.

Коли між Матками впаде сніг в горах, то осінь буде погідна і тепла.

— **Страшний буревій** навістив в ночі з суботи на неділю (9—10 серпня) село Хмелівку, пов. Теребовля. Гураґан наробив в селі величезних шкід: поперевертав богато стоділ і стогів, знищив богато дахів. В селі настав переполох, бо такої бурі вже давно люди не памятають; та на щастя буревій тревав всього коло 10 мінут. В неділю рано виглядало село як побоєвище. На голос дзвона спішили люди до церкви подякувати Всевишньому за те, що відвернув від села ще більше нещастя. Та не всі спішили до церкви, бо ось господар П. Хаб. цілий день щось там в поті чола у жида Шварца запрятував і замітав, а кілька господинь носили набіл по жидах. Не могли видно заждати до понеділка і продати це в кооперативі. Де ті люди поділи честь і встид? Чи їм і до смерти бути жидівськими Іванами?..

— **Доля—мачуха.** Параска Гавриш, жінка Федора (мужа довіря «Нар. Справи») в Котиківці коло Городенки захорувала чогось і вмерла. Підчас того Гавриш не був дома, бо перебував на ліченню в горах коло Косова. На телеграфічну вістку про смерть жінки, Гавриш по ріжних пригодах вернув як найскорше до дому, та тут застав замість своїх будинків—згарища. Остовпілому з горя Гавришеви розказали люди, що попередної ночі вибух в його будинках огонь і з горючої хати заледве вдалося вратувати тіло померщої жінки. Огонь знищив хату і стодолу до тла. Гавриш цілковито пригнітий тим подвійним нещастям. Та всеж, гадаємо, не повинен він впадати в розпуку. І біді прийде колись край.

— **Не ховайтеся перед бурею під деревами!** На полі коло села Воєводин під Вильном (на Литві) захопила оноді 6 робітників буря з громами. Робітники поховалися під дерево, у яке незабаром вдарив грім і вбив на місці усіх робітників.

— **Злочини. В Летні,** пов. Дрогобич, парубок Ясько Лівандовскі засівся з крісом на господаря Федя Гайдука в ночі 2. серпня ц. р. підчас того як Гайдук, нічого не сподіваючись пас собі коні. Ясько стрілив до него, а коли важко ранений господар впав, озвірілий убийник добив його ще дручком по голові. Убитий господар осиротив троє дітий. Виявилося, що Ясько вбив Гайдука тому, що любився з Гайдуковою жінкою, яка здається теж була причасна до того страшного душогубства. Обоє спільників нечуваного злочину арештовано. — **В Ветлині,** пов. Ярослав, застрілив хтось в ночі з 22. на 23. липня, місцевого коваля Михайла Стахніка. В тому душогубстві запідозрені два брати Матвій і Сенько Німки і їх арештовано. Покійний Стахнік був дуже свідомий і працьовитий, був загально люблений, тож його несподівана смерть викликала загальний жаль в селі. Честь його памяти. — **В Олексинцях,** пов. Борщів, напали відомі забіяки Танас і Петро Рудики на Івана Сабалу, що спокійно їхав собі дорогою, і смертельно його побили та покалічили ножами. Рудики це вже до решти озвірілі осібняки, займаються бандитизмом, тож найвища вже пора аби собі відпочили якнайдовше — в кримінал.

— **І в Чернихові негарно.** Нам пишуть: «Парубки з Чернихова, пов. Тернопіль, нападають на спокійних громадян і бють їх та калічать; та вже найгірше напосілися на сусідне село Плесківці. Вечером 17. липня ц. р. напало кілька молодих опришків з Чернихова на трох хлопців з Плесківки (С. Гудиму, Г. Глинського і П. Мультана) і важко їх побили. Такий бандитизм між Чернихівською молодіжю є тимбільше сумний, що Чернихів — село дуже свідоме; є там наші товариства і освітня праця йде досить живо. Але видно цего всего замало, бо усюди найдуться виродки, яким лише бук може помогти. Громадяни Чернихова, уважайте на тих своїх кілька негідників, бо Вам через них лише нечесть.

— **Люди чи звірі?** Під Бучачем найдено оноді труп Томи Іванціва з Жизноміра. Виявилося, що жінка Іванціва мала любовника, Олексу Кривенького і намовила його аби замордував її чоловіка. В ночі, коли Іванців спав, Кривенький пхнув нещасному ніж в саме серце, а жінка підчас того заткала чоловікови хусткою уста, аби не кричав і скорше згинув. Довершивши того гидкого й страшного морду, душогуби винесли трупа в поле і кинули в жито. Та злочин в кілька днів пізніше виявився і вбийників арештовано. Тепер їх певно не мине заслужена кара.

— **Градобиття.** Деякі околиці Городенщини навістила оноді буря з градом; в Кунисові, Рожнові і Дорханові буря наробила богато шкід.

— **Геть з коршмою і горівкою!** Село Снович, пов. Золочів, відоме із недавної рішучої розправи наших селян з кацапами, дало недавно ще один світлий доказ свідомости. Заходом кількох рухливих одиниць устроєно там протиалькогольний плебісцит, в часі якого 700 громадян голосувало проти коршми і горівки в селі. Тому-то коршма буде скасована. За горівкою заявилося лише 8 темняків, розуміється кацапів і тепер вони є посміховищем для цілого села й околиці.

— **Пане Васковскі — дайте но собі «на повстшимане!»** Нам пишуть Пан Януш Васковскі, еґзекутор з

Людвіполя на Волині, захорував на великого пана і починає що раз безличніще грубіянити з нашими селянами. Ось у господаря Тихона Гурина в Друхові, пов. Костопіль, розбив ногами двері, вліз до хати і забрав дві подушки вартости 60 зол., ніби за якусь екзекуційну належитість, чи кару, хоча Гурин кару наложену на него старостром зложив добровільно в старостві. Иншим разом знов пан екзекутор відгрожувався, що усім місцевим передплатникам «Нар. Справи» — «побє морди». Гадаємо, що він ліпше зробить як буде берегти своєї симпатичної фізіономії, як зачіпати чужі; кождий патик має два кінці. (Від Редакції: Пошкодований Гурин повинен заскаржити того панка до староства або й до суду за злобне ушкодження чужої власности і надужиття урядової власти; передплатники «Нар. Справи» повинніби його також заскаржити за кидання погроз. Не зашкодить як та велика фігура проходиться троха в арешті).

— Нагосподарили. При обрахунку польської кооперативи «Каса Спулдзєльні Парцеляцийно-Осаднічей» в Грудзьондзу на Поморю виказалося, що в касі бракує півтора міліона золотих. В тій справі ведуть там тепер слідство.

— Добрий провідник. Пан Матушевскі зібрав собі кількадесятеро польських дітий в віці 13—16 літ і повіз їх на прогулькy до Франції. Але видно, той пан мусів щось чути, а може й читав про те, як то колись Іван водив жидів до Єрусалиму — бо зробив так само як Іван: гроші від дітий забрав і пропив до сотика (а було усіх гроший кільканайцять тисяч). Потім пан Матушевскі щез десь як з димом, а бідні діти мусіли пішки йти щось вісімсот кільометрів до Парижа. Відти їх мабуть пришлють французи «шупасом» до дому.

— Озвіриння. В Гвіздци Старім (Коломийщина) Марія Вахняк враз із своєю матірю, сестрою і братом (по прізвищу Непийводи) напали на чоловіка Марії Федора Вахняка і порубали його сокирами. Смертельно покаліченого Федора відвезено до шпиталю. Марію з братом поліція арештувала, а мати Марії втекла в ліси і за нею шукають. Сестра Марії, учасниця того страшного злочину, покищо на волі, бо має малу дитину. Як зачувати ті злочинці наважилися вбити Федора за те, що він не хотів брати участи в крадіжах якими та кумпанія займалася, бо ще й відкривав їх погане ремесло.

— А хто хоче війну знати... В французьких горах Вогезах, де підчас світової війни були тяжкі й завзяті бої німців з французами, найдено недавно серед недоступних нетрів кости 12 французьких вояків, що згинули там разом, від вибуху одної ґранати. Про їх смерть ніхто нічо не знав і вони були виказані як пропавші без вісти. Розуміється, тепер уже неможливо по голих кістках пізнати як називалися ті вояки і відки походили. Кілько то ще таких є?

— По американськи. На банк в американській місцевости Уідмар напали ноноді бандити і почали до урядовців і публики пальбу з кількох скорострілів. Підчас загальної суматохи й переполоху зрабували бандити 35 тисяч долярів і втікли автом. Від куль було ранених кілька осіб.

Доказ свідомости.

Це є образок аматорського гуртка при читальні „Просвіти“ в Чертежі коло Журавна. По середині сидять провідники села, Евстахій Чуловський, голова читальні, і Павло Ґратчин, заступник голови. Це село належало до недавна до найбільше зацофаних в нашій Журавенщині а то через кацапських провідників. Нині читальня „Просвіти“ в Чертежі числить понад сто членів, а аматорський гурток, в котрім працює понад 20 осіб, належить до найбільше чинних. Лише сміло, Чертежани, вперед за іншими свідомими селами Журавенщини, переступайте ті кацапські колоди, які в селі ще заваджають, а висліди Вашої праці нагородять Ваш труд. — Місцевий бувший „москвофіль“.

— Пожертви на добрі цілі. На весіллю у Андрія Кутого в Мицеві зібрали парубки Т. Тимчина і К. Пасічник 2 зол. на "Рідну Школу" і 2.85 зол. на Інвалідів. П. В. Фік дяк в Вікні к. Грималова зібрав на весіллю у п. Анни Флюсак 2 з. 5 сот. на Інвалідів. На весіллю в О. Сенюхи в Дорожові, пов. Самбір, зложили гості 5.50 зол. на "Рідну Школу".

— Одинацятилітній редактор. Віліям Б. Марш, 11 літний хлопець з Ню Милфорд Коннектикат (північна Америка) купив собі за кількадесять заощаджених долярів стару друкарню, взяв до спілки свого молодшого 10-літнього брата і упорядкувавши друкарню почали видавати ґазету. Оба малі редактори обходяться без чужої помочі; самі пишуть, самі друкують і висилають. «Головним» редактором є розуміється старший Віліям. Їх ґазета має вже споре число передплатників і здобула собі широкий розголос. Недавно відвідали оба малі редактори президента Америки Гувера, і вручили йому оден примірник своєї ґазети, де був поміщений довгий життєпис през. Гувера. Президент привитав їх дуже сердечно; опісля відвідали вони ще й американський сенат.

— Що їм сталося? Нам пишуть: В Ніновичах, пов. Ярослав, від 4. серпня люди узброєні в коли та вили тягаються по дорозі та по полях від границі села Стубенця і нападають та калічать стубенецьких людий, не зважаючи, чи чоловік, чи жінка, старець, чи дитина. Покалічено важко кільканайцять селян, в тому кількох понад 60 літних стариків. Не знаємо, що то за така скаженина зайшла на ціле село, але вважаємо, що такі вибрики повинні якнайскоріще скінчитися. Спамятайтеся люди, не проливайте братню крови!

— «Хлопський параграф» урядує далі. Господарі з Цеперова повіт Львів приловили ноноді злодія Кароля Гуменчука і почали його немилосердно бити, а коли він втікав, парубки стріляли за ним навздогін і його важко поранили. Поліція арештувала і злодія і кількох парубків. Зле дієтьса по наших селах, коли селяни аж такими способами мусять боронити свого добра.

— Люба—згуба. Полька Гелєна Кіскельова в Парижі любилася з аргентинським богачем Ґвререром, а коли він її покинув і полюбив иншу, пані Гелєна застрілила його, а потім і себе.

— У людий і цісарі живуть ощадно. Один слуга колишнього турецького султана попав в біду, а що не хотів працювати, написав до бувшого німецького цісаря Вільгельма просьбу о значнішу грошеву допомогу. Та Вільгельм відповів запомоги і написав в листі, що він і сам тепер не богатий і тому то мусить ощаджувати і працювати, аби не впасти в довги. Те саме порадив він і свому давному турецькому знайомому.

— Богацтво Польщі. Урядова польська статистика подає таке обчислення маєткового стану Польщі: Весь маєток (державний і приватний) є варт 150 міліардів золотих. Пересічно на одного мешканця Польщі припадає щось коло 517 долярів вартости. Це обчислення виказує, що з усіх значніших держав Европи Польща є найбідніща. Бідніщими від Польщі є хиба Румунія, Альбанія і инші подібні краї.

До складу і прикладу.

ДОБРЕ ЗРОБИЛО!

Якось знов я до Ясного зайшов у неділю, того села, де я коршмі став у оці сіллю.
Іду собі так з полудня й навмисне звертаю в той бік, де красуєсь коршма, при дорозі з краю.
Я підходжу, а там тихо! Нічого не чую! Ов? Чи Мошко там страйкує? Став я тай міркую.
Аж надходить чоловічок, каже: «Слава Богу! Куди, пане подорожній Бог стелить дорогу?...»
А я хитрим прикинувся, що хочу напитись: «Чи у вашій, кажу, коршмі не мож підкріпитись?...»
— «А чому ні? — той говорить тай хитро всміхнувся. — Тілько, що наш Мошко нині чогось мов замкнувся.
«Та ви лише постукайте, а він вам отворить!» так він каже тай сміється і смішком говорить.
А мене то вже цікавить, що то є за штука, й ніби в коршму «си звертаю» — як каже Клябука.
Та як тільки опинився я коло порога, аж тут щось десь захрунькало, неначе безрога!
З того боку, з цего боку, з заду і з переду, всюди хрунькати почало, я став, мов на леду.
Глипнув я на чоловічка, а він став із боку, регочеться й також собі хрунькає нівроку!
— «Що то таке? — я питаю. — Що людий не чути, лиш щось хрюкає навколо на усякі нути?»
А чоловік мені каже: «Я перепрашаю! Я вас трохи перехитрив, бо я службу маю.
«В нас так іде вже три тижні, ми варту поклали, щоб пяниці до коршмини приступу не мали.
«Бо минуло вже три тижні, як в нас був трафунок: якийсь зашлий чоловяга дав свині частунок.
«І від тоді усім людям так горівку збридив, що вже кождий зарікаесь, щоб її не видів.
«А як ще хто навернеться, то ми тут вартуєм, я дам гасло й зараз його хрюканням частуєм.
«А той собі ту безрогу зараз нагадає, обернеться тай від коршми в свояси втікає.
«І так у нас вже забули люди оковиту, а в Мошка коршма вже пустує і без плєбісциту».
Так він каже, а зза плота скачуть три камрати, обступили мене й пильно стали оглядати.
Раптом один з них озвався: «Таж се той добродій, що горівку так нам збридив, що вже й пити годі!
«Спасибі вам, добродію, за ту гарну штуку, село Ясне вже тверезе, даєм на то руку!»
Ми звитались тай сміємось, а я повідаю: — «Аж тепер у Яснім буде **ясно**, наче в раю!
«Моє серце веселиться, що я вмів зробити, щоб ви усі, добрі люди, перестали пити!
«Тепер Ясне буде всюди добрий гонор мати, — пощадуйте!»
— «А ви хто є?»

Іван Сорокатий

„Гайдамацка“ бомба в дворку шляхецкім“.

Увага: За допись-статтю під таким наголовком прокураторія сконфіскувала «Народню Справу» ч. 30. з 27. липня 1930 р. Тепер передруковуємо оце дослівно з «Гр. Голосу» ч. 31. з 9. серпня 1930., де ця стаття **не була** сконфіскована і яку також передрукувало «Діло» ч. 175 з 9. серпня 1930 р.

Спокійно жили мешканці села Бертники повіт-Бучач, не знаючи нічого про якісь бомби чи напади, хіба що вичитували подібне в часописах.

Та не дав Бог довго радуватися спокоєм, бо наднесла біда до села нового мешканця, кресового осадника і бувшого поручника Вержбіньского, який, користаючи з парцеляції, купив в нашому селі поле, збудував «дворек» і почав жити по шляхетськи. Заграла в ньому старошляхетська кров давніх його предків.

Почалося з того, що закрив дорогу, яка вела до криниці і тим самим лишив велику частину села без води і без криниці, з якої люди з непамятних часів користали. Великодушно «позволив» селянам брати воду з потічка там, де поять худобу. Мовляв «ти хлопе — бидло — і з бидлом можеш напуватись». А треба знати, що шляхціц Вержбінскі, купуючи ґрунт, виразно чув від інженіра, що з тої криниці мають користати всі селяни, бо вона належить до громади. Справа опинилася в старостві, а потім в суді і п. Вержбінскі переконався, що правда по нашому боці. За це, що селяне не зігнулися перед волею п. шляхціца, а навіть втерли йому носа, він задумав пімститися.

І от в ночі з 18. на 19. червня о год. 3. рано «невядоми злочиньца» підложив під ґанок п. Вержбівского ґранат більшого калібру, завинений в околіт соломи і підпалив, **одначе ґранат не вибухнув...**

Пан Вержбіньскі наробив крику, стріляючи «на віват» покликав сіл. варту, завізвав поліцію, перед якою заявив, що селяни зробили на нього замах, ба навіть вказав першого «злочинця» селянина Василя Дуляка, якого зараз арештували. «Рятуйте — мовляв — **бо хлопство шляхціца** замордувати хце».

Поліція почала слідство, але ніяким чином не можна було знайти виновника. Тоді селяне самі спровадили дедектива з псом, який при помочі поліції продовжав слідство. І сталося чудо.... Пес дедектива кинувся на п. Вержбіньского.... а вкінці виказалось (по спровадженню ще одного аґента, який пробув в селі три дні), що ґранату підложив (а властиво, як посвідчила йогож таки наймичка) підпалив сам пан Вержбіньскі!!!

Цікаве ще одно. — Пан Вержбіньскі, не чекаючи кінця слідства, поспішився повідомити про «замах» Курієр Цодзенни, а цей в ч. 167 з дня 25. VII. ц. р. проголосив вище згаданий «самосаботаж» як «збродні чи замах» і т. д., на що він вже має свою рецепту. Розуміється, що п. Вержбіньскі не забув про своє найблище, а це родину, яку на всякий випадок безпосередно перед «замахом» вислав (жінку і діти) на друге село. Мусів видно прочувати замах.

Дальше виявилося, що п. Вержбіньскі мав велику охоту спровадити на (і так знищених вже всякими госп. крізами) селян військо, бо так він висказувався перед одним односельчаком таки кольоністом.

Серед таких шляхетських благодатей проживає тепер наше село.

Люде живуть під вічним страхом «шляхецьких бомб чи ґранатів» та інших стшелецьких карабінів, коли в тойже час нашому селянинові не вільно мати навіть найдурнішої пукавки, щоби диків відганяти від збіжжа.

Цікаво лише, чи довго будуть ще гуляти оттакі шляхтичі? **«Бертницький».**

Побили „Стшельцуф“?

Польські ґазети пишуть, що коли в неділю 3. серпня вечером верталися з Микулинець з якоїсь паради польські «стшельци» з Прошови, напали на них якісь хлопці в Волі Мазовецькій і потурбували: Марцін Ґалек має чотири рани в голові, а Маріян Шетенель дві рани в руці. Поліція арештувала за це 10 членів читальні «Просвіти», в тім учня ґімназії Данила Муранка, як підозрілих у тім нападі. Чи так справді було, годі повірити, бо польські ґазети вміють занадто «переписувати».

Ще тільки горстка

довжників остала! Аж любо, що їх в наших книгах щораз менше.

Хто ще не вирівнав свого довгу й не відновив передплати, нехай це зробить якнайскорше, щоби ми не вспіли викреслити його зі спису свідомих і ретельних передплатників, але щоби далі красувалося його імя в ряді десяток тисяч свідомої громади. В свідомім гурті велика сила, усякій біді немила!

580 запомог по 120 золотих.

на суму 69·600 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 576-ої до 580-ої?

576. Жук Дмитро, Летня поч. Мединиці пов. Дрогобич, корова впала 18. червня 1930.

577. Чайка Теодор, Торчин пов. Луцк, корова впала 19. липня 1930.

578. Смик Іван, Вербиця почта Угнів пов. Рава руська, корова впала 10 серпня 1930.

579. Шкромида Василь с. Юрка, Грушка пов. Товмач, корова впала 9. серпня 1930.

580. Микитин Василь, Болохівці поч. Дрогобич, корова впала 17-го липня 1930.

Увага: Запомоги — по стягненню цілорічної передплати — вишлемо на руки мужів довіря до 14 днів, від дня оголошення, оскільки до того часу не дійде до нашого відома яка важна причина, що моглаби спонукати нас поновно доходити правдивости випадку або відкликати котру з тих признаних запомог.

Кому не можемо признати запомоги?

Пашницький Петро, Лани, пов. Станиславів корову дорізав 9 травня, а повідомив аж 9 серпня 1930, а повинен був повідомити до 5-ох днів.

Козачук Матій, Боремель пов. Дубно, корова впала 26 липня а передплату мав заплачену до 15-го червня 1930. Дальшу передплату відновив 21-го липня т. є 5 днів перед випадком.

ПОДЯКИ.

Дальші подяки за отриману запомогу надіслали нам: Олекса Стефанів с. Івана Улично пов. Дрогобич (через мужа дов. М. Кінаша), Теодор Сенів Млинки п. Дрогобич, Мих. Коліняк, Делятин (через м. д. Мик. Курак Воля Мигова (через м. д. Андрея Ліщака), Ст. Ващук Зубків пов. Сокаль (через м. дов. Гр. Ничая), Василь Михайлишин, Ремезівці пов. Золочів (через м. д. Гр. Курпіту).

В. Михайлишин в своїй подяці м. ин. пише: «Аж тепер і в нашім селі всі повірили, що «Народня Справа» помагає людям і доброю наукою і правдивою запомогою в біді. В нас недавно згинуло одному жидови корова, то він страшно бідкавкався, що в них нема такої ґазети, як у нас, Українських селян. Та свідомий чоловік знає, що не тільки в тих запомогах заслуга «Народньої Справи» — але — і то головно — в тім, що ця ґазета, одинока між усіми, не веде партійної гризні і сварки, але накликує увесь наш народ до єдности, що нам нині дуже на часі і конечна».

Листи з Волині.

І. ДОБРІ ЛІКАРІ.

З ким не забалакаєш, кожний скаржиться: біда та й годі. І справді, селянське господарство видає продуктів мало, ціни на них низькі, а податки великі.

— Та невже ж нема виходу? — питаюся свого приятеля-селянина.

— Та хто його знає!

І махнув рукою. Та ще нижче спустив голову.

А чи так само робить цей селянин, коли в родині хто захворіє? О, Ні! Він біжить до того, до другого, до знахоря, або й до жидка Хаїма, і всіх просить за поради та ліки.

А коли отак «захворіло» його господарство, він лише зітхає, кленета звішує голову. Чому ж у цьому нещастю не біжить, не шукає поради й ліків?

Бачите: наш селянин думає, що краще за нього ніхто не вміє господарити. Навіть більше, що взагалі не можна господарити краще. Та що в усьому завинила земля, а саме: що її мало. «От, дайте мені більше землі, то я потрафлю господарити».

— Ось, кажу, в вас троє дітей і три гектари землі. По скількиж гектарів матимуть після вас ваші діти? По одному. Як же вони то будуть жити?

— А я про це й не думав, — відповідає збентежений селянин. Прикупити для них землі в мене нема грошей...

— А шкода, що ви про це раніше не подумали. Про дітей треба думали. Чейже і самі признаєте зараз, що ви не хочете, щоб вони були наймитами по чужих хатах і вмирали з голоду?

Мій приятель знову почухався за вухом.

— Ні, таки видно, що прийдеться їм вмирати з голоду. Бо коли землі забракне, то нічого не вдієш...

— А ви знаєте такого-то називаю селянина з сусідного села, він має всього півтора гектара, а живе краще за вас. Чи не правда?

— Правда це. Та хто його знає, як він це робить?

— Він від біди та малоземелля шукає собі лікарів, — кажу, — і знайшов собі дуже добрих немов якихось чарівників. За що не візьметься, тепер усе йде добре й дає йому велику користь.

В мого приятеля загорілися прикаслі очі.

— Щож це за лікарі?

— Агрономи, добрі часописи, що пишуть про господарські справи, книжки по сільському господарству й Т-во «Сільський Господар». Чи ви зверталися до них?

Мій селянин опустив голову.

— Та хіба ж я не вмію господарити? Та ж я господар з діда-прадіда.

— Коли б ви вміли господарити, то не бідувалиб, а коли бідуєте, значить не вмієте. Тому й зверніться до тих лікарів, а вони дадуть вам добрі ліки на вашу біду....

В. Островський
в Луцьку

Поліцай поправляє прокуратора.

Комендант постерунку поліції в Витвиці, пов. Долина, Новацкі, прийшов оноді враз з поліцаєм Потшебою до Михайла Ільницького с. Тадея в Розточках і переводив слідство в справі вістки про орґанізацію 80-тисячної української армії в Канаді. Цю вістку вичитав Ільницький в «Нар. Справі» (ч. 31 з 27. липня ц. р.) і говорив про це з людьми. Згадані вище поліцаї відгрожувалися Ільницькому, що тої вістки не треба поширювати, бо то не вільно та ще радили йому щоби перестав «бавіцьсє в політикі».

Ті самі поліцаї пішли пізніще до Микола Барткова і забрали в него 31. число «Нар. Справи» через те, що там на першій сторінці була вістка — «Пілсудскі ловить раки». Ця вістка подобалася особливо одному місцевому «стшельцови»; він з великою втіхою бігав по селі і показував, як то менче більше виглядає те ловлення раків. Того «стшельца» заскаржили поліцаї до староства і він має тепер клопіт, хоч він і «стшелец». Також у М. Кухарчука хотіли «сконфіскувати» те число «Народної Справи», але той заявив твердо і слушно, що ґазета є його власністю перейшла вже вищу цензуру у Львові і тому він її нізащо не віддасть. Поліцаї ще щось погрозили і пішли з хати.

Не зашкодилоб, якби пан прокуратор зацікавився ближче тими своїми непрошеними помічниками з Витвиці і повчив їх ласкаво, що їм не вільно входити в права цензури.

—о—

Як то було в Бушковичах?

В 34. ч. «Н. Справи» помістили ми на 1. стор. новинку про мнимий підпал дому Мецґерової в Бушковичах пов. Перемишль, в чім польські ґазети і поліція підозрівають українців з того села, яких арештували (чотирох). Тепер пишуть нам віригідні люди, що справа ця мабуть має не політичний, а особистий підклад. На стриху в Мецґерової тої ночі мала спати якась дівчина — а «барикади», про які говорилося, то була драбина, приставлена до стриху з надвору. Чи мабуть просто не залицявся хтось до тої нічліжниці і приставив собі драбину, — а пожар вибух від папіроски або з якогось вбитка зависти? Богато про це моглаби мабуть сказати та, що там ночувала, та не знати, чи і її переслухували.

—о—

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ

Др. Д. Миколаєвич.

Як годувати домашні звірята житом.

В 33-му числі «Народньої Справи», в статейці «Годуймо домашні звірята житом» — раджено людям годувати домашні звірята житом. Ця справа спонукує мене звернути увагу читача на кормлення житом також з погляду ветеринарного лікаря та докладнійше подати йому способи кормлення житом. Хоча кажуть, що житом сміло можна домашні звірята кормити, то всеж таки ця справа не є така звичайненька і певного рода обережність муситься заховувати, коли не хочеться наражувати себе на втрату. В тім є деякі небезпеки. — Небезпека кормлення житом лежить не лише в тім, що кінь може дістати смертну кольку, але також може він захоріти на охват. Вправді не все і не кождий кінь захоріє, але хочби це трапилось лиш декому, то всеж таки шкода буде значна. Тому-то при кормленню житом треба перестерігати деякі правила.

Одним з тих правил є це, що **жита не вільно коням давати цілого,** лише шротоване, як це вправді подано в згаданій статейці, однак за мало підчеркнено. Таким важним є воно тому, що жито пучнявіє в шлунку і побільшує свій обєм навіть трикратно і саме через це може часом спричинити захоріння або навіть і смерть звіряти. Небезпеку кормлення коний цілим житом побачить кождий найкраще на примірі. Шлунок звичайного коня змістить в собі около 15 літрів корму. Коли коневи дати 10 літрів вівса, то кінь його стравить і це йому не зашкодить. Колиж знова тому самому коневі дамо 10 літрів жита, то під впливом шлункових соків, як вже вище сказано, воно пучнявіє трикратно, то значить займає 30 літрів поємности. А що кінський шлунок може помістити лише 15 літрів, то в наслідок надзвичайного тиснення на стіни шлунка ті стіни можуть тріснути і кінь гине. — Щоби отже оминути таке пучнявіння в шлунку, Треба, коли хтось хоче скормлювати ціле жито, **намочити його через 2—3 години в воді,** щоби воно ще перед кормленням напучнявіло і що йно потім давати його коням.

Не цілком безпечним є і шротоване жито. Тут слід затямити, що шротоване збіжжа дуже скоро псується і плісніє та відтак ділає отруйно на устрій тіла. Для того **шротованого збіжжа не вільно держати на запас, лише все свіжо шротувати на жорнах,** а коли хтось змушений є таке шротоване жито через якийсь короткий час передержувати, то треба його переховувати в місці дуже сухім і перегортати. Треба також згадати, що так ціле як і шротоване жито треба **перемішати зі січкою зі соломи,** бо тоді коні його ліпше пережовують і травлять. Січку муситься різати довжини 2 цм. для коний, а 4 цм. для худоби, бо коротшу січку тваринам зле жувати і вона ранить слизні болони та може спричинити не лиш оголони або кордюка, але також тяжку кольку.

Трете дуже важне при кормленню жита є це, щоби жита не давати більше на раз як одну третю всеї твердої корми (зерна, збіжжа, вівса), то зн. **треба його мішати з вівсом або іншим збіжжам,** чи якого небудь кормою взагалі. Зясовуючи це все ще раз разом, треба отже **намочувати** жито перед кормленням, коли кормиться його цілим, 2) **шротувати** його на короткий час перед кормленням, щоби не зіпсулось, 3) завсігди **мішати** його **зі січкою,** 4) не давати в більшій кількости, як **одна третя всеї твердої корми.** Щойно в цей спосіб можна жито корисно зужити, не наражуючи здоровля тварин.

Як господарити на пісках.

Відповідно до того, скілько у нас є піскуватих земель, требаби видати специяльну книжку, як на цих пісках господарити, але тут обмежимося лише деякими вказівками, що торкаються осінної обрібки. Пісковаті ґрунти даються добре направити і добре родять, коли їх добре угноїти і виправити. А тому, що гною на ці ґрунти треба дуже багато, то його заступить дешевий гній зелений. Цим гноєм є рослина лубін, про який ми вже писали. Без лубіну — господарка на пісках є малоприбуткова або й зовсім неприбуткова. Крім лубіну на пісках служить як погній рослина сераделя, яка одночасно є і доброю пашною і медодайною рослиною. Отже запамятаймо, що без цих двох рослин на пісках господарка не дає належної користи. Це одне, а друге це те, що пісковатий ґрунт на скілько є легкий до управи, на стільки при неправильний обрібці зменшує врожаї. Що до пісковатого ґрунту і його управи коротко треба згадати таке: пісковатий ґрунт дуже скоро випощується, через те, що вода дощова всі погної виполіскує в спідні шари, особливо вапно. Піски скоро висихають і випаровують воду, хіба, що підґрунт є непропускний. Пісковатий ґрунт дуже розсипається в порох і при першому дощи злягає і всідає.

Як управляти. В осени пісковатий ґрунт оремо глибоко — і так не волоченим залишаємо його на зиму. На весні цей ґрунт переорювати не треба, лише поскородити культиватором, або тяжкою бороною. Коли в осені на ґрунт вивезено обірник, то на весні треба його заорати. Хто з осени ґрунт не орав зовсім, той мусить і на весні виорати глибоко, через те, що всі річевини і погної за довший час сплили в нижні шари.

При посіві збіжжа на пісках вважаємо на те, щоб, коли піски пропускальні і скоро висихають, сіяти зерно глибше, як на тяжких ґрунтах. Особливо це торкається озимини, яка при осаді ґрунту може вимерзнути. В місцевостях, де пісковаті ґрунти терплять посухою в літі, то і весняні посіви збіжжа, трав тощо робимо глибше.

Господарячи на пісках треба мати такі знаряддя, як культиватор, волок, а для окопових рослин дуже є потрібний просапник чи плянет.

Щоб виправити пісковатий ґрунт і надати йому горошковату форму (структуру), бо ця є найліпша для рослин, треба ґрунт відповідно управляти і угноювати обірником, торфом, лубіном, сераделею, то що. Взагалі чим більше внесемо до піску порохнячки, тим пісковатий ґрунт покращає. На квасних ґрунтах дуже поможе угноєння вапном.

Що то є житно-викова мішанка

Про вику озиму у нас пишеться досить часто, але на полях її у нас не видно. Очевидно, що господарі ще не дуже розуміють користи з цієї пашної рослини. Хто з господарів хоче мати багато і доброї паші для худоби, хай посіє вику з житом. Коли цю мішанку посіяти в серпні, то в початку мая мішанку косимо перший раз. Другий покіс залишимо на насіння. По вимолоченню насіння, солома з вики заступить сіно.

Коли сіємо вику чисту, без жита, то йде її до 80 кґр на морґ насіння. З житом йде менше. Жита дається звичайно від третої части до двох третин. При посіві вику радять сіяти раніше на 2 тижні від жита, а потім по ній сіяти жито. З угноєння під цю мішанку йде суперфосфат до 150 кґр. і каініт (200 кґр.).

Що робити, щоби збіжжа не вилягало.

Ніхто так добре не може спостерігти, чому саме пшениця чи жито вилягли, — як сам господар. А то тому, що господар, як ми писали, мусить знати свій ґрунт — як «отче наш». Знає як той ґрунт обробив, як і чим погноїв. Коли висіяв, коли і які були дощі, що росло перед тим на цьому місці, тощо. Але на жаль багато ще господарів цих спостережень не мають, не роблять, не хотять і не розуміють. Таких господарів треба вчити та заохочувати до вивчення причини вилягання.

Отже чому пшениця вилягає? — Найчастіше вилягає збіжа тоді, коли під нього дати багато обірнику, та ще й свіжого. Це буває часто на чорноземлях, — де замість обірнику краще ділає вапно. Щоб пшениця не вилягала, її радять сіяти рядками у віддалі 25 цм. При цьому посіві йде від 60—70 кґр. насіння на морґ. Коли земля є випощена, то треба дати троха обірнику старого, а головно дати до 150 кґр. суперфосфату, або 200 кґр. томасини. Добре є, щоб ґрунт під попередну рослину (окопову) був глибоко зораний.

Рядковий посів пшениці зміцнює її, бо вона має і сонце і повітря. Ще краще, коли на весні пшеницю цю злехка в рядках просапати. Суперфосфат ділає добре на врожай зерна а рівнож на зміцнення стебла. Глибока оранка ділає тим, що з глибших шарів виноситься на верх ще не випощений поживний ґрунт, який ділає на рослини як цілина. Певно, що до цього треба добре підібрати і сорт пшениці, який є стійкий. Таким сортом є приміром пшениця Даньківська.

Над цим треба подумати перед посівом озимини.

Головні правила плекання овочевих дерев,

1) Не купуй ніколи деревця нездорового, хочби і не знати як дешева була його ціна ; а не жалуй заплатити дорого за деревце сильне, гарне і здорове.

2) Не сади молодого деревця в мокру землю, бо вона ствердне, стисне корінь і удусить деревце. Не сади також деревця в часі морозу так вчасно на весні, як пізно в осени.

3) На корінь деревця не жалуй вибрати широку і достаточну глибоку яму (на 1 м. шир. і глиб.). Спід і боки ями засип землею верхною, щоби розвивалося коріння, в землі мілкій і урожайній, бо в ній має розростатися коріння не лише в цім році, але і в роках слідуючих.

4) Не сади деревця ніколи глибоко, бо земля і так осядеться, та потягне за собою коріння глибше, чим зразу було посаджене. Тому ліпше посадити його плитше, чим попередно стояв його пеньок, а коріння розведи по змозі рівно, поземо, кождий корінь з окрема підсип землею, щоби не було разом по кілька більших корінів.

5) Свіжо посадженим деревцям дай палик, що охороняти їх буде від вітрів і ударів, та ушкоджень худобою. Найліпше зробиш, коли більшу кількість деревець — садок обгородити плотом, парканом чи штахетами. А як маєш лише кілька деревець, то обезпечи бодай трьома паликами, віддаленими від пня на 20-30 цм., злученими долом і горою короткими поперечками.

6) Короні не дай за сильно виростати в гору, але притинай верхові гони о трету часть виросту так довго, доки пеньок не згрубіє. Не допускай до цего, щоби галуззя перепліталося, спиралося на собі, але розумним притинанням веди ріст корони так, щоби була повна, світла, та щоби кожда галузка мала повітря і соняшне світло.

7) Кругом пня землю утримуй в перших роках по засадженню чистою і зрошеною принайменше на 1 м. довкола пня. Це потрібно конечно до виживлення і розросту коріння. Але при тім скопуванню стережися скалічити так пень, як і саме коріння.

8) Бережи деревце так в літі, як і в зимі від його ворогів, якщо хочеш діждатися овочів. А ворогами молодого деревця є: злишні гони, пороси з коріння, вовчки і зле ростуче галуззя. Крім цего є ще багато шкідників звіринних і хоріб, що замолоду винищують деколи цілий сад.. (Про се буде мова в Календарі «З. Колос» на 1931 р.).

9) Перещепи деревце, скоро лише побачиш, що його овочі лихі, бо лихих сорт овочевих не повинен ніхто плекати, коли можна легким способом замінити лиху відміну ліпшою.

10) Пригноюй землю під деревами по зборах, бо тоді земля висилилася і не зможе додати дереву поживних соків на витворення нових овочів. Не забувай ужити до гноєння гноївки, котру лий в ямки, зроблені довкола дерева у віддаленню 2-3 м. від пня, це зависиме після розросту корони.

11) Хорони деревину від ран, скалічень всілякого рода, а якщо такі зробилися, то не забувай їх замастити, щоби скорше заросли. Кожда рана, що не заросте корою, то початок кінця деревини, бо від таких ран дерево струпішіє, сохне і гине.

12) Не ломи при зборі овочів галуззя, шануй на деревині і найменшу родючу галузку, бо сам ти не в силі зробити нові галузки на місце зіпсованої. Нарешті шукай поради в справах садівничих у фахових садівників.

МБ—а.

Упорядкуймо запущений садок.

У нас рідко можна надибати на селі добре упорядкований та правильно посаджений садок. Звичайно, запущені садки не дають зовсім прибутку, а як і дають, то дуже маленький. В таких садках овочеві дерева посаджені густо, корони не проріджені, гиляки тоненькі, обвислі. Кора на таких деревах груба, вкрита обрісником (лишаєм) та мохом, а земля вкрита травою, хоптою та бурянами і ніколи майже не перекопується.

Я проте, яко знавець садівництва даю такі ради, як упорядкувати запущений садок. Перш за все в такому садку треба зовсім вирубати деякі дерева, щоби дати иншим деревам більше волі, доступу соняшного проміння та воздуху. На тих овочевих деревах, що залишаються, треба прорідити корону, обмолодити її або й навіть перещепити. Гони таких дерев треба старанно обчистити від обрісників, моху, грубої лусковатої кори, потім обмолодити її, обмазуючи лугом та ще кілька разів густим розчином вапна, яке повинно бути густе, як сметана. Старанно треба винищити шкідників, поборювати хвороби, замастити рани, замурувати дупла цементом та угноїти землю в глиб і з поверхні, після цих заходів, садок має культурний вигляд, довгенько буде родити гарні овочі і при тім дасть добрі зиски матеріяльні.

М. Б. садівник

Збірник на воду.

Конечна в господарстві є посудина, наповнена завсігди водою на випадок огню, також і на инші потреби як: Грядки підливати, худобу мити або і поїти, хто має далеко до ріки, тай на инші потреби.

До сего у нас вживають бочки, або цебрика, що є задороге, бо скоро гниє. Також довбане корито з грубого дерева скоро загниває. Для сеї цілі добре є купити собі цементове корито. А найлучше буде, як собі сам господар таке корито змурує з цементових цеголок. Кождий се потрафить, хто раз бачив, як муляр мурує стіну. Зробіть се так: купіть в складі, де бетони виробляють, кількадесять цеголок, і 30 кільо цементу. Потому вирівнайте землю, де має стояти корито, і нарисуйте його розмір. Наприклад: 1 м. широкий, а 1 і пів м. довгий простокутник.

Тепер додайте до цементу ще раз тільки піску і добре вимішайте. Потому сю мішанину розробіть з водою на рідко так, щоб була трохи густійша, як сметана. Опісля налийте тої мішанини на зазначене місце, на 2 цм. грубо, і кладіть цеголки одна при другій так, щоби заложити цілий простокутник на повно. В той сам спосіб змуруйте ще другу верству (шихту), уважаючи притім, щоби верхня цегла лежала на двох спідних цеглах (вязана) і дно вже готове. Тепер так само муруйте стіни, котрі мають бути грубі, на широкість одної цегли, а високі від дна на 35 до 40 цм.

При тій всій роботі уважати, щоби усі стоячі фуґи (шпари) були залиті також тою мішаниною, а цегли перед ужитям сполокати з пороху. Інакше буде мур за слабий. Незабути також замурувати при самім дні корита дерев'яний кілок, котрий витягається при чищенню корита. Тепер, коли корито вже змуроване, обсмарувати його і з верха і з середини тою мішаниною, до чого є потрібна мулярська кельня потому заглядити дерев'яною райбачкою і робота скінчена.

На другий день можна вже наповнити водою.

Таке корито буде служити вічно, і віддасть велику прислугу і вигоду в господарстві.

М. Я.

—о—

Що по чому?

Львів, дня 18/VIII. 1930.

Пшениця, троха в ціні впала. Ячмінь кукурудза — подорожіли.

Рівнож впали в ціні пшенична мука і ячмінна крупа.

Тенденція удержана.

ЗБІЖЖА

Ціни 100 клґ. на стації заладПідволочиска. Пшениця двірська (торічна) 30·75 — 30·75 зол., селянська 28—32 зол. Жито двірське торічне 16.25 — 16·75 зол. селянське 15·25—15·75 зол., ячмінь 17·50 — 18· зол., овес 17 — 18 зол. кукурудза 32·00—33 зол, горох пів Вікторія 30—32 зол., горох звич. 26.00—27·00 зол., бобик 19·50—20·50 зол., гречка 28.50—30 зол., ріпак оз. 45—47 золотих.

Тіж ціни у Львові (ваґон) о 2 зол. дорощі.

НАБІЛ

Маслосоюз платив в дні 18. VIII. кооперативам: За масло експорті 1 кґ. — 4·50 зол, десерове — 4·40 зол. літра молока — 25 сот. літра сметани 1·30 зол. копа яєць около 6.20 —6·30 зол.

ПАША

Сіно солодке прасоване 9—11 солома прасована 4·50—5 зол., ґрис житний 10 — 10 50 ґрис пшеничний 12·50—13 макухи льняні 31—32 з.

МУКА І КРУПИ

Мука житна на хліб 32.50—33.50 мука пшенична 65% 56—57. крупа ячмінна 37—38 зол. пенцак 36—37. крупа гречана 55·—57· золотих.

МІД

Kооп. Рій у Львові, Бляхарська 20 платить за:

10 кґр меду гречаного 23—24 зол.
1 кґр липового і акац. 3— „
1 кґр. гірського цвітів 3·20—3·50 „

ХУДОБА

(у Львові на торговиці)

Корови ріжної сорти	0·90—1·25 зл.
Воли товсті	1·00—1·20 „
Ялівки	1·20—1·35 „
Телята	0.75—1·90 „

Ціни за 1 кґр. живої ваги.

СВИНІ

Експортова різня Рукера у Львові платить: за мясні вагою 80—100 кґ.

Бекон	1·65—1·75 зл.
Товсті	1·60—1·80 „
Гірші свині (70—100 кґ.)	1·40—1·45 „

ПОРАДИ ГОСПОДИНЯМ

Коли кури піряться то їм треба поправити їжу.

В другій половині літа кури починають піритися. В цей час вони є найслабші, перестають нестися. Отже виходить, що в час випадання піря, кури є неначе хорі. Так воно і є. Голій без піря курці поперше є зимно. По друге, що на місце старого піря росте нове. Коли піря росте, тоді саме курка знесилюється, а то по перше тому, що на піря вона з тіла видає саму білковиту їжу, а по друге, що сам ріст піря спричинює ще й біль, як наприклад ріст зубів у звірят і дітей.

Знаючи, що піря — це є чисті білки і що для опірення курки треба їй багато їсти білку — добрі господарі і господині завше в час пірення курий дають їм збільшену порцію їжі. Подамо тут припис на добру заминку для 10 курей:

1/2 кґр. бараболі,
10 дек. грубої муки,
30 дек. дрібної полови,
12 дек. мясної мучки,
12 дек. посіченої кропиви і люцерни,
1/4 літра збираного молока

На вечер курам треба ще дати 25 дек. кукурузи. — При такій підгодівлі кури скоро вберуться в піря і не перестануть нестись.

Як добре наквасити огірки на зиму.

Молоді огірки добре вимийте і дайте їм підсохнути від води. На дно посуди дайте два-три стебла кропу. На це наложіть тісно огірків аж до верху. Між огірки дайте пару обираної цибулі. Тепер зваріть води з сіллю на 3 літри води 3 ложки солі. Цю горячу воду виляймо по маленько на огірки аж до верху. Огірки накриємо знову кропом і тісним кружком. Та на верха покладемо камінь, щоб притиснути. Коли квасимо огірки в слоїку, то завязуємо перґаміновим папером. На другий день огірки виноситься до пивниці, краще коли до продувного місця. Щоб огірки не мякли, головно треба вважати, щоб вони були добре завязані чи щільно закриті. Инакше до них дістаються бактерії, які зроблять огірки мягкими і вони скоро почнуть гнити.

В Америці і в нас

Не хочу тут писати про Америку взагалі. Це вже робило богато людей передомною. Усі знаємо промислові заведення, могутні банки, богато шпиталів, приюти; ми чули й про казкові технічні влаштування. В цій хвилі ходить мені тут о американське село і порівнання його із нашим селом. Основна ріжниця полягає вже на тому, що там зовсім нема тих маленьких кілька морґових господарств які стрічаються скрізь у нас. Походить це звідти, що там нема голоду на землю і поле дістається від уряду задармо або на довго речинцеві не тяжкі сплати. Треба велитенського зусиля, аби такий зовсім дикий простір довести на протязі кількох літ до ужиткового стану. Природно що посідаючи більший обшар, можна на тому завести ріжні ділянки праці. Там цвите годівля коний, худоби, безрог а набілова господарка стоїть дуже високо. Зрозуміло що на більшу скалю ведеться значно ліпше, бо варто поробити відповідні вклади. Не потребую тут хиба зазначувати, що американський фармер мешкає дуже гарно хоч нераз і кількасот кільометрів від міста. Очевидно, що трудно його порівнувати і з малоземельним нашим селянином, котрому 20 морґів не може дати того доходу що 300 в Америці. Найбільше разять чоловіка, який був по тамтім боці Океану, соломяні дахи нашого села. А чиж Американцеви прийшлоби колинебудь до голови крити свій дім так легкозапальним матеріялом? Стократно ні. Зірвімо отже й ми з тим непрактичним звичаєм, котрий грозить нам втратою майна а навіть життя. Найдешевший, найпрактичніший є безперечно дах з цинкової бляхи. Тож памятай про це, аби ту бляху купити і нею покрити дах; цим способом можеш оборонитися перед нещастям пожежі. 566

Вже не треба „примови“

Державне заведення Здоровля в Варшаві, з відділами у Львові, Люблині, Вильні, Кракові і Познані, продає сировицю проти укушення їдовитих гадюк, вироблювану інститутом Пастера в Парижі.

Ця сировиця є, як це вже випрактиковано, дуже помічна в разі укушення їдовитою гадюкою, усуває швидко усі болі й пухлину і взагалі робить гадючу їдь нешкідливою. Сировицю вприскується під шкіру окремою шпріцкою. Одна фляшинка сировиці коштує 5 золотих. Замовляти можна також через аптику Терлецького у Львові вул. Ґродзіцких 2.

Згоріло село.

6. серпня вибухла ґрізна пожежа в Вербівци пов. Городенка. Мимо завзятого ратовання згоріло 44 господарства разом з усім збіжам, що вже було в стодолах. Згоріло богато худоби.

На поміч „Сільському Господареві“ на Волині.

Філія «Сільського Господаря» в Луцьку своєю працею здобула собі вже визнання з боку селянства. Виявилося це в тому, що низка сільських кооператив ухвалила допомогу їй з чистих зисків м. р., хоча й в невеличких сумах по 20—25 зол. Загальні Збори «Українбанку» в Луцьку, що відбулися 3 серпня, теж ухвалили допомогу філії, на внесок голови п. Островського, в розмірі 600 зол., а крім цього обрали п. Островського до Надзірної Ради Банку. Одначе всі ці засоби ще дуже малі й не дають можливости утримувати аґронома без більшої допомоги. Тому булоб бажаним, щоб й наші кооперативні централі дали філії в Луцьку де-яку грошеву поміч на утримання аґронома.

———

Ще про шахрайські фірми.

До нашої Редакції надходить щораз більше скарг наших господарів на шахрайства ріжних аґентів і фірм, а головно ткалень. Про цю справу ми вже кілька разів писали, та мусимо щераз остерігати наших господарів перед несовісними людьми.

Можемо рішуче ствердити, що наша ґазета ніколи вже не оголошувала таких фірм, про котрі переконалася, що вони несовісні. Натомість ми ще й остерігали наших людей навіть перед тими фірмами, які в нас колись оголошувалися, як лише показалося, що вони кривдили наших людий. Такі остороги були в ч. 3. (стор. 3), ч. 14 (стор. 7) в ч. 22 (стр. 7) і ще кількох числах «Нар. Справи з цего року. Зноваж остерігати перед фірмою, проти якої нема ще ніяких доказів — не можна і не вільно. А розріжнити докладно шахраїв від ретельних, не маючи ніяких підстав чи доказів — це для нас річ не можлива; правду кажучи, це неможливе навіть для судів і поліції, які лише тим займаються.

Тому то звертаємо ще раз увагу наших господарів, щоби були дуже обережні при всяких умовах з ріжними фірмами й аґентами. Найліпше булоби зовсім не задаватися з жадними аґентами й фірмами, а особливо з ткальнями, — а повісмо збувати гуртовно через кооперативу. Коли яка фірма очевидно когось вшахрувала, треба її подати до суду, але передтим добре розважити й порадитися адвоката, чи є виглядн на виграну. Писати скарги в ґазеті, мало поможе, тому ми тими фірмами вже займатися не будемо, хіба помістимо, якби хтось прислав присуд на яку шахрайську фірму).

—o—

Страшне живо землетрусів

а воєнні спустошення

В звязку із недавним страшним землетрусом в Італії подають італійські ґазети, що за останніх 200 літ згинуло на світі від землетрусів 870 тисяч осіб. В тому часі згинуло в Европі від землетрусів 152 тисячі осіб (в Італії і Портуґалії), в Америці (переважно Полудневій і Середущій) згинуло 120 тисяч людий, а в Азії 325 тисяч. Як бачимо навіть маленька війна богато страшніша як великий землетрус. Для порівнання подамо, що світова війна за 4 роки позбавила життя 12 мільонів молодих здорових і вибираних людий а 20 міліонів зробила каліками. Шкоди нанесені війною, оцінюють на 900 міліярдів долярів (міліярд це тисяча міліонів). Бачимо отже, що людина робить ще гірші нещастя як природа.

—o—

З цісарської палати готель.

На середземноморськім острові Корфу коло Греції побудувала собі колись бувша австрійська цісарева Елисавета величезну палату. Побудувала її ще в 1898 році і там перебувала, коли щось погнівалася з Франц-Иосифом. Елисавета вмерла в 1899, палата стояла пусткою. Аж по війні присвоїв собі ту палату грецький уряд і тепер замінив її на готель для літників. Так минула цісарська слава.

ТОРБИНКА СМІХУ

Добрий учитель

Заїхав український учитель в гостину до московського, тай чув, що там діти дуже погано лаються. — Пане, каже він до того Москаля, тут у вас страшно погано діти лаються. Учіть їх якось, аби покинули цю погану звичку!

— Говоріть, ґаспадін, — каже той, — та чи я їх не вчу? Уже вчу їх, холєра би їх взяла, кільканацять років і нічо з того. То таке вже погане племя, най їм мать мордує!

На що?

Чому ти цигане хати не покриєш? Таже тобі за обшивку тече!

— А якжеж я тепер покрию в такий дощ?

— Та тепер вже хіба ні, але як буде погода.

— Як буде погода? А тоді на що?

Обітрися.

У шинкаря служив Іван, що дуже любив горілку. Устав він раз досвіта, закрався до шинку тай пє горілку килішками. Але жид якось зачув, тай кличе із ванькиря: «Що ти там робиш Іване?» — «Вмиваюся.» — «Ну, ну, то возьми булку тай обітрися».

Як хто молиться?

Господар молиться: Хліб наш пасушний, най буде вівсяний, аби кавалок слушний!

А пан каже: Хлєба нашеґо нєх бензє трошку, а питльованеґо.

Відвічальний редактор: ЛЕВ ЧУБАТИЙ

З друкарні Щ. Беднарского в піднаймі „Кооперативи Промислу Ґрафічного“ Львів, Ринок 9 — Телефон 76-14.

Видавець: ІВАН ТИКТОР.